

Ronde tafeloverleg 'IMVO-convenanten' in de Tweede Kamer

Bijdrage van Peter Ras, Oxfam Novib, 13 februari 2017

Oxfam Novib steunt het beleid van de overheid om middels IMVO-convenanten tussen bedrijven, overheid, vakbonden en NGO's sociale en milieu-risico's te verkleinen en misstanden te helpen voorkomen en tegengaan. Oxfam Novib is zelf direct betrokken bij onderhandelingen voor 2 IMVO-convenanten (verzekeraars en voedingsmiddelen) en de uitvoering van 1 convenant (banken, op 28 oktober getekend door deelnemende partijen).

Voornaamste conclusies en aanbevelingen:

- Continueer de steun aan het IMVO-convenantenproces;
- Vergroot de effectiviteit van de rol van de overheid binnen convenantprocessen;
- Accepteer het als overheid en parlement niet als bedrijven of sectoren pogingen doen om de reguliere activiteiten van NGO's en vakbonden (met inbegrip van een 'waakhond' of 'kritische vriend'- rol) te ondermijnen omwille van het feit dat ze deelnemen aan een IMVO-convenant;
- Steun bedrijven die meewerken aan de convenanten (wortel) en neem aanvullende maatregelen tegen bedrijven en sectoren die wél expliciet worden benoemd in de risicoanalyse van KPMG, maar die weigeren om het initiatief te nemen tot multistakeholderprocessen gericht op IMVO-convenanten, conform advies van SER, KPMG en staand overheidsbeleid (stok);

Risico's en mogelijkheden tot verbetering vanuit de overheid:

T.a.v. bestaande convenantprocessen:

- Eis dat bedrijven zelf convenanten ondertekenen of formeel ondersteunen, niet enkel branche organisaties; convenanten zijn een dode letter als niet een meerderheid van de sector ze onderschrijft;
- Stimuleer bedrijven sterk om de juiste partners te betrekken bij convenantprocessen. Benadruk ook het belang van deelname van kritische partners. Leg qua ambitieniveau de lat niet te laag;
- Eis dat OESO Richtlijnen en UNGP's minimum criteria zijn voor convenanten en steun aanvullende criteria daar waar OESO richtlijnen en UNGP's nog tekort schieten (bv landrechten, dierenwelzijn);
- Voorkom versplintering van convenantprocessen en stimuleer krachtig samenwerking tussen deelsectoren;
- Steun onverkort alle 13 minimum kernelementen voor IMVO-convenanten en eis dat convenanten hieraan voldoen;
- Ga niet akkoord met inperking van de scope van IMVO;
- Speel een actieve rol tijdens de hele onderhandelingsperiode;
- Meer duidelijkheid over wie de middelen moet opbrengen voor uitvoering van de convenanten;
- Sectorministeries als de ministeries van EZ, Financiën en SZW hebben een gedeelde verantwoordelijkheid met het ministerie van Buitenlandse Zaken voor totstandkoming en implementatie van de convenanten. De Tweede Kamer zou kunnen overwegen dat aanverwante Tweede Kamercommissies betrokken worden;

T.a.v. convenantprocessen die nog niet van de grond komen:

- Neem stappen t.a.v. onwelwillende sectoren/bedrijven, t.a.v. bv. deelname aan handelsmissies, duurzaam inkoopbeleid, verplichting van rapportage over due diligence, grotere druk vanuit bewindslieden;
- Noem een einddatum waarop convenanten voor alle risico sectoren ontwikkeld moeten zijn;

Bankenconvenant:

Relevante punten zijn o.a.:

- Beleid: Het belang van goed en waar nodig beter mensenrechtenbeleid, met inbegrip van sectorbeleid, uitleg dat en hoe de bank de OESO Richtlijnen en de UNGPs zal naleven en informatie over activiteiten waar de bank niet in zal investeren.
- Toepassing beleid: banken zullen mensenrechten due diligence uitvoeren en een dialoog aangaan met klanten, geprioritiseerd op basis van hoogte van risico's (en dus niet op basis van materialiteit voor de bank). Impact assessments zullen moeten resulteren in actie, met inbegrip van engagement met klanten die tijdgebonden en resultaatgericht moet zijn (dus geen tijdloze praatcircussen zonder resultaat), tijdgebonden verbeterplannen, monitoring van verbeterplannen, m.b.t. projectfinanciering opname van clausules t.a.v. mensenrechten in contracten, en onderkenning van het feit dat een laatste noodzakelijke stap beëindiging van de relatie met klanten behelst als deze herhaaldelijk geen verbetering aantonen. Stappen die banken gaan maken om schendingen van landrechten te voorkomen en aan te pakken, zowel ten aanzien van projectfinanciering als corporate loans, en niet beperkt tot inheemse volkeren. Daarbovenop staan er afspraken in om FPIC te promoten binnen o.a. de OESO.
- Tools: Het ontwikkelen van twee tools: een publieke matrix (database) over high risk sectors t.a.v. mensenrechtenschendingen waar banken gebruik van zullen maken, en jaarlijkse ontwikkeling van 2-4 publiekelijk beschikbare waardeketen-analyses, waarbij gestart wordt met palmolie, cacao en goud.
- Transparantie: Banken zullen onder meer een gedetailleerde sectorale uitsplitsing van hun leningen gaan publiceren; gaan rapporteren volgens het UNGP Reporting Framework; ofwel een lijst publiceren van bedrijven waarin banken investeren ofwel een uitsluitingslijst voor investeringen. Daarnaast zullen afspraken worden gemaakt voor effectieve 'performance indicators' voor banken in hun rapportage over mensenrechten.
- Remedy: banken zullen met betrekking tot projectfinanciering eisen dat hun klanten een klachtmechanisme opzetten of erin participeren. 'Actief promoten' t.a.v. corporate loans.
- Increasing leverage: In 2017 zal een gezamenlijke studie van de convenantpartijen worden uitgevoerd naar wat de meest effectieve manieren zijn om invloed uit te oefenen op bedrijven om mensenrechtenschendingen te voorkomen en tegen te gaan, en banken committeren zich er aan om de uitkomst van deze studie te gebruiken om invloed op bedrijven ten aanzien van het verbeteren van mensenrechten te vergroten.
- Monitoring: Jaarlijkse onafhankelijke monitoring van resultaten.

Zwakke punten:

- MVO vernauwd tot mensenrechten (wel procesafspraken voor vervolgtraject)
- Scope beperkt tot corporate loans en projectfinanciering (wel t.a.v. vermogensbeheer)
- Geen grievance mechanisme conform UNGP's voor banken zelf (wel t.a.v. klanten van banken)

Meer informatie:

Peter Ras, Sr. Beleidsadviseur OS en Duurzame Financiële Sector Oxfam Novib /

Projectleider Eerlijke Bankwijzer

Peter.ras@oxfamnovib.nl Tel: 070-3421865, Mob: 06 23300110 (ma - do)